

Montmartre, 1959-76

Historien om et jazzhus i København

Af Erik Wiedemann

Når man går ad Gothersgade fra Kongens Nytorv, drejer man ned ad anden gade på venstre hånd og standser foran den anden bygning på højre hånd. Man står så foran Store Regnegade 19, 1110 København K, en anonymt udseende adresse, hvor der er kontor i stuen og ejerlejligheder på de øvrige etager. Porten er normalt lukket, man kan ikke bare gå ind fra gaden.

Det er helt anderledes end før i tiden, da porten stod åben, og man kunne gå ind gennem den og dreje til venstre og således befinde sig på et spillested, i det lokale som nu er omdannet til kontor. Specielt i årene 1959-1976 gik tusinder af mennesker, danskere og udlændinge, musikere og musikelskere gennem denne indgang, og nogle af dem tilbragte tusinder af timer her. For mange af dem, heriblandt forfatteren af dette, udgør disse år en uforglemmelig del af deres liv; en tid som gav dem nogle af deres største musikalske oplevelser nogensinde. Andre, som ikke kom her så tit, deltog ikke desto mindre i noget, som på den tid stadig var enestående – muligheden for at opleve nogle af de største jazzmusikere på nært hold og tit flere aftener i træk.

Fra 1959 til 1976 indtog spillestedet en central position i det københavnske jazzliv; og i hele Danmark. Montmartre sørgede for, at mange af de førende amerikanske jazzmusikere kom til Danmark, ofte i flere uger ad gangen, noget man ikke før havde set her i landet. Flere af disse musikere besøgte også andre dele af landet, og Montmartres eksistens medvirkede desuden til, at ikke så få af dem

I årene 1959-76 var fotostaten af Count Basie, som peger på indgangen til Café/Jazzhus Montmartre i Store Regnegade 19 det eneste, der markerede, at her var adressen på et internationalt kendt jazzsted. Anders Dyrup, ejeren af det første Montmartre, havde fundet fotografiet af Basie i »The Count Basie Story« – et dobbeltalbum fra Roulette (RB-I). Et senere og for så vidt mere repræsentativt valg kunne have været et billede af Dexter Gordon, som mere end nogen anden musiker blev identificeret med Montmartre. Ole Kiilerich har taget billedet af den berømte facade den 23. december 1967, en lørdag aften, hvor violinisten Finn Ziegler var på programmet sammen med husets rytmegruppe bestående af Kenny Drew, Niels-Henning Ørsted Pedersen og Al Heath (Polfoto).

valgte København som deres bopæl og base for deres arbejde rundt omkring i Europa. Blandt de mest betydningsfulde kan nævnes tenorsaxofonisterne Stan Getz, Dexter Gordon og Ben Webster, pianisten Kenny Drew og bassisten Oscar Pettiford. I begyndelsen af tresserne havde en række avantgarde musikere bedre arbejdsbetingelser her end i USA, for eksempel pianisten Cecil Taylor, tenorsaxofonisterne Albert Ayler og Archie Shepp samt trompetisten Don Cherry. Ved at akkompagnere de amerikanske musikere fik flere danske musikere også den optimale jazzundervisning – bassisten Niels-Henning Ørsted Pedersen er et specielt strålende eksempel – og danske jazzmusikere oplevede arbejdsbetingelser, som hidtil ikke havde eksisteret i Danmark. Således blev dette spillested fra omkring 1960 den vigtigste faktor i etableringen og opblomstringen af den professionelle jazzmusik i Danmark.

I skrivende stund er der gået tyve år siden spillestedet lukkede, så det er måske på tide at forsøge at mindes, hvad der skete – og specielt hvilken musik, der blev spillet – i de år. For en nøjagtig oversigt over musikken, som blev spillet, ville det have været nyttigt med en bog, som den Jens Jørgen Gjedsted har udarbejdet om programmerne i Montmartres anden inkarnation, den i Nørregade. Gjedsted behandler de første ti år, som var de vigtigste i stedets levetid.¹ Ud over fotografier, insider-memoirer, interviews og citater fra anmeldelser, indeholder denne bog dag-til-dag fortegnelser over de bands, som spillede på Montmartre i Nørregade mellem 1976 og 1986.

At lave en tilsvarende fortegnelse over det første Montmartre vil kræve langt mere forskningstid, end nærværende projekt har haft til rådighed.

Jeg har i stedet stølet på min egen hukommelse samt mine anmeldelser og notater, som i den periode har været bragt i den københavnske avis *Information*. Jeg har suppleret med lignende materiale fra en række venner og kolleger. Som en oversigt over de vigtigste og mest karakteristiske musikere og bands, der spillede i Montmartre i årene 1959 til 1976, burde det være tilstrækkeligt, men en mere grundig og detaljeret gennemgang i bogform ville afgjort være nyttig.

I. 1959-60: Anders Dyrups Montmartre

I bygningen i Store Regnegade havde der allerede i en årrække ligget en danse-restaurant ved navn Montmartre, som også ofte blev brugt til musikalske sammenkomster, før den blev lavet om til en jazzklub. I min bog om den tidlige danske jazz er der et billede af en sådan musikalsk begivenhed fra november 1931. Flere af tidens førende danske jazzmusikere er medlemmer af det ti mand store *ad hoc*-orkester² på billedet. Sidst i 50'erne lejede mindst to københavnske jazzklubber (for medlemmer) stedet til deres arrangementer. Det var klubberne *Blue Note* og *Club Montmartre*, og en af ejerne af sidstnævnte klub, arkitekten Anders Dyrup, besluttede sig for at købe stedet og lave det om til et jazzspillested (med offentlig adgang) kaldet *Café Montmartre*. Dyrup sørgede for, at stedet blev renoveret og istandsat af en gruppe unge danske kunstnere ved navn M 59, som skabte et udsmykket trægitter i loftet samt en række store relief-gipsmasker på den ene væg.

Stedet åbnede den 16. februar 1959 med *George Lewis* og hans veteran band fra New Orleans. Ideen med at præsentere traditionel jazz på spillestedet kan ses som en fortsættelse af *Club Montmartres* musikalske linie, og navne som klarinettisten Albert Nicholas fra New Orleans, bluespianisten og sangeren Champion Jack Dupree (han var tilfældigvis også fra New Orleans) og Papa Bues danske New

Orleans band pegede alle i samme retning. Mere i tråd med *Café Montmartres* musikalske fremtid var de mere moderne navne, begyndende med den amerikanske pianist og sanger *Mose Allison* (med danskerne Erik Moseholm og William Schiöppfe på bas og trommer). Men vigtigst for det nye steds image var tenorsaxofonisten *Stan Getz*, som kom med, da Allison skulle spille, og skabte en uforglemmelig aften, da han spillede duet med Allison. Getz var flyttet til Danmark i efteråret 1958, og sammen med bassisten *Oscar Pettiford*, blev han den musiker, som var tættest knyttet til Montmartre i det første år. Pettiford boede i København fra sommeren 1959.

Getz og Pettiford blev første gang forenet i en kvartet i juni-juli 1959, hvor pianisten var en ung svensker ved navn *Jan Johansson*, og trommeslageren som regel Joe Harris i stedet for den mere kendte Kenny Clarke, der ikke som planlagt kom herop fra Paris. I august blev Pettiford leder af den første af en række fremragende hustrioer i Montmartre som blev dannet gennem årene (denne var med Jan Johansson og William Schiöppfe, som var den tids bedste danske trommeslager). Kenny Clarke dukkede endelig op i oktober, men forsvandt igen efter nogle få dage, så som regel spillede Schiöppfe eller en anden ung dansk trommeslager ved navn Jørn Elniff trommer. Der var også andre gode amerikanske eksilso-lister i Montmartres første år, så som trompetisten Benny Bailey og tenorsaxofonisten *Don Byas*, som spillede i september og oktober, og sangeren *Helen Merrill* optrådte i november. Efter at Stan Getz havde været engageret i januar, lukkede Montmartre for at blive moderniseret den 1. februar 1960. Da havde det eksisteret i næsten ét år.

Projektet havde åbenbart ikke været nogen økonomisk succes, selv om det havde tiltrukket en masse opmærksomhed og et nyt publikum. I den periode Montmartre var lukket, fik et nyt jazzhus i København, Vingaarden, ironisk nok en vis succes med programmer, hvor ny dansk jazz (specielt gruppen Jazz Quintet '60) havde en fremtrædende plads. I samme periode døde Oscar Pettiford uventet i København i september 1960, kun 37 år gammel, og i januar 1961 tog Stan Getz tilbage til USA. Nu da disse to musikere var væk, og efterhånden som 1960 og 1961 gik uden tegn på en genåbning, svandt gradvist håbet om, at Montmartre ville genoptage sine aktiviteter.

II. 1961-74: Herluf Kamp-Larsens Montmartre

Så i slutningen af 1961 foreslog Harold Goldberg, en lidet kendt amerikansk jazzpianist bosat i København, Herluf Kamp-Larsen, som i årevis havde opvartet blandt andre et jazzelskende københavnsk publikum af natteravn på en række

værtshuse,³ at de sammen skulle købe Montmartre – eller rettere A/S Amager-automaten, som var det selskab, der ejede Montmartre – af Anders Dyrup. Således åbnede *Café Montmartre* med nye ejere nytårsaften 1961. Stedets åbning med den amerikanske tenorsaxofonist *Brew Moore* blev så stor en succes, at Goldberg, ifølge Kamp-Larsen,⁴ fandt det unødvendigt at ændre programmet. Dette skabte den første af en række uoverensstemmelser om den musikalske linie for spillestedet, og efter cirka et år trådte Goldberg ud af partnerskabet. I marts 1963 blev navnet ændret til *Jazzhus Montmartre*.

Kamp-Larsen viste sig at være en fremragende leder af jazzhuset. Hans musikalske smag favoriserede musikere fra efterkrigsperioden, men udelukkede ikke de store swing solister, og hvad der var mere overraskende, ønskede han også at præsentere de yngre musikere, som tilhørte jazz avantgarden i New York, der var begyndt at markere sig i årene omkring 1960. En række danske musikere fra den generation, som havde haft deres gennembrud i de sene halvtredserne, spillede også, mest som akkompagnatører, men i nogle tilfælde også som ledere af deres egne lokale bands. Det var dog de amerikanske solister og grupper, som udgjorde hovedattraktionen. Nogle af dem var i eksil fra USA, og man kunne således sende bud efter dem, uden at det indebar store rejseomkostninger, og takket være Montmartres eksistens flyttede nogle endda til Danmark, som Getz og Pettiford havde gjort. Andre måtte flyves hertil fra USA, og i sådanne tilfælde benyttede Kamp-Larsen fordelene ved specielle SAS returbilletter, som gjorde det muligt, at en solist eller en gruppe kom herover i tre uger. De blev i løbet af den tid sendt videre til Blue Note i Paris, Ronnie Scott's i London eller Gyllene Cirkeln i Stockholm, helst på Montmartres stille mandage.

For at få arbejdstilladelser til de amerikanske musikere måtte der ansættes et tilsvarende antal danske musikere, en betingelse, som blev overholdt dels ved at bruge danske akkompagnatører, dels ved at have danske grupper på plakaten, specielt om mandagen, og ikke mindst ved at få lokale musikere til at spille i timerne efter midnat. I efteråret 1962 var begge slags programmer i hvert fald blevet en tradition.

Helt fra begyndelsen rådede Kamp-Larsen over stueetagen i hovedbygningen (restauranten), mens første sal blev brugt som garderobe for musikerne; senere blev der etableret et lydstudie, som stødte op til garderoben, og det blev brugt til radiotransmissioner og til forskellige lydoptagelser. En overgang residerede Freddy Hansson (senere ejer af Sweet Silence Studio) her med sine bånd, hvoraf flere indeholdt optagelser af live-musik fra stueetagen. Ejendommen indeholdt også en bagbygning, hvor Kamp-Larsen havde stueetagen (den blev brugt som lager) og førstesalen (i perioder blev den benyttet af musikere som logi) til sin

rådighed. I bagbygningen lå der også et værksted, som tilhørte en person, der senere skulle få stor betydning for jazzhuset. Det var Ole Sliber (Ole Ingemann Olsen), som var ekspert i at slibe kirurgiske instrumenter, og som også var Kamp-Larsens højre hånd og stedfortræder.⁵

I nogle år så det ud til, at alt gik ret godt især i betragtning af, at der ikke fandtes offentlig støtte, og at det aldrig var kommercielle hensyn, der styrede programlægningen.

De første tegn på, at økonomien skrantede, kom i 1970. I april-maj donerede flere danske grupper deres honorar til jazzhuset, og i november forsøgte man sig med at åbne sent (med musik fra kl. 23 til 04), men efter nogle måneder vendte man tilbage til at have åbent fra 22-02 og siden lukkede man en time tidligere – altså klokken 01. I 1971, igen i april-maj, donerede en række danske grupper deres honorar gennem en hel måned, og samtidig overtog Dansk Jazzmusiker Forening ansvaret for programplanlægningen. I 1972 iværksatte Foreningen et nyt tiltag, hvor 3-400 musikere i 60-70 grupper spillede i omkring en måned i januar-februar; og så i marts kom der endelig lidt offentlig støtte fra Kulturministeriet, som gav 25.000 kr. til en hårdt tiltrængt istandsættelse, og de lokale myndigheder gav 20.000 kr., så amerikanske musikere lettere kunne komme herover og spille.

Der var mange grunde til de økonomiske problemer. Flybilletter var blevet dyrere, og flere amerikanske musikere krævede at få deres egne musikere med i stedet for at bruge de lokale. Fra 1971 var der adgang forbudt for folk under 18 år. Og måske var interessen for jazz ikke så udbredt som ti år tidligere. I hvert fald var den samlede gæld i 1974 vokset til en størrelse, som fik jazzmusikerforeningen til at trække sig ud af samarbejdet. Da Dexter Gordon sluttede et engagement den 7. september, lukkede Montmartre; og i november, næsten 13 år efter han var startet i Store Regnegade, måtte Kamp-Larsen erklære sig konkurs.

Kunstnerisk set havde hans år i Montmartre været usædvanligt frugtbare med koncerter med tusinder af musikere, mange flere end der kan nævnes i denne oversigt. Men man behøver ikke kigge i mange annaler for at opdage, at *Dexter Gordon* mere end nogen anden musiker var forbundet med det første Montmartre. Han ankom i oktober 1962 og kunne høres med jævne mellemrum helt frem til slutningen af 1976. Ingen anden solist optrådte så hyppigt eller havde så lange engagementer. Specielt hans tre sommermåneder i 1963, 1964 og 1965 samt to måneder i 1967 var et hidtil ukendt fænomen.

Derefter begyndte man at tage hans tilstedeværelse for givet; det var ikke sådan, at hans permanente tilstedeværelse resulterede i manglende respekt, men det, at man kunne gå hen og høre Dexter Gordon i Store Regnegade aften efter

aften, var ikke længere så stor en sensation som tidligere. Alligevel optrådte han fortsat hyppigere end andre amerikanske solister, og nogle gange i længere perioder som de fire uger i august-september 1969.

Gordons år i Danmark udgør højdepunktet i hans karriere, hans mest kreative og modne periode. Han var 39, da han kom til Danmark, og midt i et kunstnerisk come-back. Han var 53, da han flyttede tilbage til USA og fik et publikumsmæssigt come-back. Når man tager Gordons vaner i betragtning, er det ikke mærkeligt, at han fik problemer med de danske myndigheder, mens han boede her. I januar 1967 blev han nægtet arbejdstilladelse, fordi han havde fået en narkotom i Paris efter en længere retssag, som bevirkede, at han ikke kunne optræde i Montmartre i sommeren 1966. Arbejdstilladelsen blev bevilget efter massive protester fra danske kulturpersonligheder, og Gordon spillede i Montmartre i juni og juli 1967. Set fra vores synspunkt er det specielt interessant, at en række optagelser dokumenterer Gordons koncerter i Montmartre, herunder 6 CD'er med radio-transmissioner fra sommeren 1964 og tre CD'er med live-optagelser lavet i juli 1967. Den intense stemning, som omgav Gordons koncerter, og den utrættelige kreativitet i hans soli er fanget fint i disse optagelser. Ydermere havde Gordon en radikal indflydelse på jazzefaringerne hos mange unge danske musikere, som i disse år spillede sammen med ham, ikke mindst bassisten Niels-Henning Ørsted Pedersen (han var blot 16 år under sine første møder med Gordon) og trommeslageren Alex Riel.

En anden fremragende bopmusiker, som optrådte i Montmartre var pianisten *Bud Powell* – han spillede her første gang i februar-marts 1962. Powell havde afgjort passeret karrierens højdepunkt på dette tidspunkt, men kunne stadig levere musikalsk utroligt bevægende øjeblikke, ikke mindst når han blev akkompagneret af NHØP (dengang 15 år) og trommeslageren Jørn Elniff, som overgik sig selv i samspillet med Powell. Desværre er der ikke udgivet plader med Powell i Montmartre, men en række CD'er fra Golden Circle i Stockholm giver et indtryk af Powells optrædener på dette tidspunkt.

En række andre amerikanske musikere med et nært forhold til bop gjorde denne gruppe solister stilistisk dominerende. Efter Dexter Gordon var tenorsaxofonisten *Johnny Griffin* den hyppigste gæst, dels fordi hans iltre spillestil blev meget populær i Danmark, dels fordi han siden 1963 havde boet i Paris, hvorfor hans rejseudgifter ikke var høje. Han kom første gang i april 1964 og igen i november-december; begge gange blev han akkompagneret af trommeslageren Art Taylor, en anden amerikansk eksilmusiker, som boede i Paris. Griffin kom tilbage i marts og august 1967 og optrådte årligt mellem 1972 og 1974; også senere har han spillet et utal af gange i København.

I den samme gruppe af musikere bør en række andre tenorsaxofonister nævnes; blandt dem Lucky Thompson (marts 1962 og august 1968), multiinstrumentalisten Roland Kirk (oktober 1963 og december 1966), Booker Ervin (oktober 1964 og juni 1969), Yusef Lateef (august-september 1966, august 1967, juni-juli 1968 og oktober 1971), Jimmy Heath (september 1967 og oktober 1969), Clifford Jordan (november 1967 og april 1969), Hank Mobley (april 1968), Joe Henderson (september 1968 og august 1973), og frem for alt Sonny Rollins (september 1968). En række altosaxofonister skal også nævnes: Sahib Shihab, som var bosat i Sverige og Danmark fra 1961, blev præsenteret i Montmartre i september 1963; Leo Wright, der havde opholdt sig i Europa siden 1963, optrådte i Montmartre i januar-februar 1964; samt Phil Woods (juli 1968 og august 1969).

Andre instrumenter var ikke repræsenteret i samme antal, men i det mindste bør fem trompetister og fire pianister fremhæves. Trompetisterne er Kenny Dorham (december 1963), Donald Byrd (med Dexter Gordon, august 1965), Art Farmer (med og uden Lee Konitz, september 1965, og uden Konitz, august 1968), Carmell Jones (med Ben Webster og senere Brew Moore, maj-juni 1966) samt Charles Tolliver sammen med den glimrende trommeslager Jimmy Hopps (juli 1969 og februar 1970). De fire pianister er Horace Parlan, som kom i april 1972 og blev boende i Danmark, den legendariske Joe Albany (april 1973), Duke Jordan (november 1973), som fulgte Parlans eksempel, og endelig Al Haig (december 1973).

Musikere med baggrund i cool jazz var ikke så rigt repræsenteret, men tenorsaxofonisten Brew Moore genåbnede Montmartre nytårsaften 1961, og da han slog sig ned i København, vendte han ofte tilbage lige indtil sin død efter en ulykke i Tivoli i 1973. Hans mere berømte kollega Stan Getz vendte tilbage til sit gamle domicil i april 1970, men blev faktisk en mere hyppig gæst i Montmartre i Nørregade. Pianisten Bill Evans besøgte stedet tre gange sammen med sin trio og blev hver gang nogle dage. Det var i november 1969, juni 1970 og november 1973. Mere end nogen anden var det dog altosaxofonisten *Lee Konitz*, der repræsenterede cool traditionen i Montmartre. Han kom første gang i september 1965, hvor han optrådte sammen med Art Farmer (som tidligere nævnt), og han vendte siden tilbage i april 1968 og i maj 1969. Det mest mindeværdige besøg af Konitz fandt dog sted efter Kamp-Larsen perioden og vil derfor blive behandlet i næste afsnit. Amerikanske musikere som de ovenfor nævnte, med dybe rødder i bop og cool jazz, dominerede i høj grad Montmartres programmer. Men Herluf Kamp-Larsens alsidige smag gav også plads til andre stilarter. Af de store swing-solister, der optrådte i Store Regnegade, blev *Ben Webster* mere end nogen anden, med Dexter Gordon som eneste undtagelse, forbundet med Montmartre. Ellingtons tidligere

tenorsaxofonist var i en alder af 55 flyttet til Europa i december 1964 på grund af utilfredsstillende arbejdsbetingelser i USA, og i januar 1965 debuterede han i Montmartre for derefter at vende tilbage i december samme år med to andre tenorsaxofonister, Don Byas og Brew Moore. Indtil 1969 havde han base i Holland, hvorefter han flyttede til København, hvor han boede til sin død under en optræden i Amsterdam i september 1973. Websters modne spil og særligt mesterlige fortolkning af ballader kunne med mellemrum opleves i Montmartre, dog ikke med samme hyppighed eller med så lange engagementer som Dexter Gordon.

I marts 1965, to måneder efter Webster, kom en anden swing-veteran til byen: den ligeledes 55-årige violinist *Stuff Smith*. Som i Websters tilfælde var det hans første besøg i Danmark, og såvel hans uortodokse violinspil som hans møde med en dansk discipel, Svend Asmussen, vakte stor opsigt. I juni-juli 1966 var han igen i Montmartre, men helbredet var ved at svigte, og i september 1967 døde han i Vesttyskland. Begravelsen fandt dog sted i Danmark, som han havde gjort til sit sidste hjem.

Af andre swing-mestre bør nævnes den tidligere Ellington kornettist Rex Stewart (august 1966), trompetisten Roy Elridge (oktober 1973), Coleman Hawkins (februar 1968, lidt mere end et år før han døde) og to af hans tenor-elever, den eksilerede *Don Byas* (som ikke længere var på toppen, men dog stadig en livskraftig solist, da han vendte tilbage til Montmartre i januar 1963 med en række optrædener) og Eddie »Lockjaw« Davis (maj 1967). Og man oplevede noget af en genforening i juni 1971, da alt-mesteren Benny Carter optrådte sammen med Ben Webster.

For at sikre akkompagnement af første klasse til ovennævnte solister, der normalt ikke medbragte egne rytmegrupper, etablerede Montmartre på et tidligt tidspunkt sin egen akkompagnementsgruppe, husets rytmesektion. Denne blev gradvist dannet ud af en kreds af akkompagnatører, og fra 1963 blev *Niels-Henning Ørsted Pedersen*, der endnu ikke var fyldt 17 år, fast bassist; i 1962-63 sad William Schiöppfe bag trommerne, som i de følgende tre år blev overtaget af *Alex Riel*. Bent Axen, den første faste pianist, blev efterfulgt af den spanske (rettere katalanske) virtuos *Tete Montoliu* i oktober 1963, og i oktober 1964 afløstes han af *Kenny Drew*, som i de første tre måneder af 1964 havde erstattet Montoliu. Drew var fast pianist indtil 1970, da det blev almindeligt med mere varierede, lokale trioer som akkompagnement (og mere kompetente, lokale rytmemusikere). I 1966 og igen i 1969-70 passede sydafrikaneren *Makaya Ntshoko* trommerne, som *Al Heath* suverænt havde taget sig af i 1967-68. Disse musikere var mere end blot akkompagnatører og bidrog til Montmartres musikalske standard på lige fod med de bedste solister.

Husets rytmegruppe egnede sig dog ikke til at akkompagnere de amerikanske avantgarde-musikere, som Montmartre præsenterede en hel del af. Det begyndte med *Cecil Taylor*, som optrådte i fire uger i november 1962, uden sammenligning det længste engagement, han endnu havde haft. Han medbragte altsaxofonisten Jimmy Lyons og trommeslageren Sunny Murray, men ingen bassist. Uden den faste takt og de tonale konturer, som en bassist kunne have bidraget med, blev de ametriske og atonale aspekter af Taylors musik fremhævet, med klaver og trommer i en serie af frie duetter, mens altsaxen fra tid til anden faldt ind med Parker-inspirerede øvelser, der faldt lidt uden for stilen. Taylors uortodokse virtuositet og ekspressionistiske spil vakte stor interesse blandt yngre komponister og mennesker, der var optaget af europæisk avantgardemusik. Således arrangerede Det unge Tonekunstnerselskab en særlig koncert med Taylor i det nuværende Betty Nansen Teater. Det gjorde bestemt ikke Taylors engagement mindre spændende, at en ung og på det tidspunkt ganske ukendt tenorsaxofonist ved navn *Albert Ayler* ofte optrådte med gruppen. Desværre findes der ingen optagelser af samarbejdet mellem Taylor og Ayler, dels fordi en planlagt studieoptagelse i Danmarks Radio blev aflyst, dels fordi båndene fra en billedmæssigt bizar studieoptagelse på tv er gået tabt.

Det følgende efterår kunne man opleve endnu en betydningsfuld amerikansk avantgardegruppe, *New York Contemporary Five*, med trompetisten *Don Cherry*, tenorsaxofonisten *Archie Shepp* og den danske altsaxofonist John Tchicai, der havde boet i New York siden slutningen af 1962 (bassisten og trommeslageren var ikke helt så interessante). Selv om Shepp havde spillet sammen med Cecil Taylor i 1960, var denne gruppe i højere grad inspireret af Ornette Coleman, Cherrys tidligere arbejdsgiver. Gruppen kunne opleves i to uger i september 1963, og den vendte tilbage til yderligere tre uger i oktober. Shepp optrådte derefter som solist sammen med husets rytmegruppe i anden halvdel af november, mens de øvrige fire medlemmer vendte tilbage til New York.

Avantgarde traditionen fortsatte i efteråret 1964, hvor *Albert Ayler Quartet* optrådte to uger i september. Ayler havde kort forinden indspillet sine første amerikanske plader og var ved at få sig en lille skare af tilhængere i hjemlandet. Med Don Cherry på trompet, Gary Peacock på bas og Sunny Murray på trommer var dette den mest homogene avantgarde gruppe, man endnu havde hørt i Montmartre, og en af de bedste formidlere af Aylers musik nogensinde, med dens ganske særegne blanding af futurisme, spiritualitet, folkløse og kompleksitet. Ayler, Peacock og Murray vendte tilbage nogle dage i slutningen af oktober, mens Cherry var taget til Paris. Cherry dukkede op igen i 1965, hvor han især huskes for at spille kompositioner af Thelonious Monk sammen med sopransaxofonisten

Steve Lacy og husets rytmesektion gennem det meste af maj måned. Komponisten George Russell aflagde også et kort besøg sammen med sin svenske sekstet i april, og i første halvdel af november optrådte pianisten *Paul Bley* med sin amerikanske trio (Bley vendte tilbage i september 1972 for at arbejde sammen med Niels-Henning Ørsted Pedersen). Disse besøg i 1965 præsenterede publikum for ret moderate udgaver af avantgardemusikken, hvorimod *New York Art Quartet* med John Tchicai og basunisten Roswell Rudd i oktober var mere radikal – desværre var de oprindelige amerikanere på bas og trommer ved denne lejlighed erstattet af mindre kompetente musikere fra denne side af Atlanten.

Det sidste betydningsfulde avantgarde besøg blev aflagt af *Don Cherry's Quintet*, som optrådte gennem hele marts måned i 1966. Selv om musikerne ikke helt kunne leve op til dem, der medvirkede på Cherrys tre amerikanske Blue Note-LP'er fra 1965 og 1966, fangede gruppen dog meget af Cherrys post-Coleman musik med de langstrakte kollager. Gruppens medlemmer var den argentinske tenorsaxofonist Gato Barbieri, den tyske vibrafonist Karl Berger, den danske bassist Bo Stief og den italienske trommeslager Aldo Romano. Herefter var det småt med avantgarde jazz i Montmartre, og et kort besøg i september 1970 af tenorsaxofonisten Frank Wrights kvartet (med altsaxofonisten Noah Howard, pianisten Bobby Few og trommeslageren Mohammad Ali) viste først og fremmest, at tressernes »new thing« var stærkt på vej til at blive *an old thing*.

Fra 1970 begyndte Montmartre at få økonomiske problemer, og der skete en forandring i den forstand, at adskillige grupper, der repræsenterede diverse moderne stilarter, aflagde korte visitter, som ofte blot varede en dag eller to. Blandt disse finder vi neo-neo-bop-grupper som *Harold Land-Bobby Hutcherson Quintet* (maj 1970) og *Freddie Hubbard's Quintet* (september 1970 og igen i marts 1973); mere eller mindre elektrificerede grupper, der spillede i forskellige post-Miles Davis stilarter som eksempelvis *Tony Williams Lifetime* (juni 1971 og august 1972), *Herbie Hancock's Sextet* (juli 1971 og marts 1972), *Weather Report* og *Mahavishnu Orchestra* (juni 1972) og *Chick Corea's Return to Forever* (september 1972); en post-Coltrane gruppe som *The McCoy Tyner's Quartet* (juli 1973); og *The Charles Mingus' Quintet* (august 1972); og der var også besøg af bigbands, for eksempel *Gil Evans'* (juni 1971 og juli 1974) og *Thad Jones/Mel Lewis* (juli 1974); en enkelt solist skal også fremhæves her, nemlig *Keith Jarrett* (september 1972 og (muligvis) august 1973). Adskillige af disse besøg bød på fremragende oplevelser, men på grund af deres relativt korte varighed blev de aldrig en del af Montmartres mytologi på lige fod med de legendariske besøg af eksempelvis Dexter Gordon, Cecil Taylor og Ben Webster.

Montmartres internationale omdømme og indflydelse på det danske jazzliv skyldtes først og fremmest programmerne med amerikanske musikere. Dog spillede også en række musikere fra andre lande en væsentlig rolle. Den første, der skal nævnes i denne sammenhæng, er den sydafrikanske pianist Abdullah Ibrahim, der på det tidspunkt stadig var kendt som *Dollar Brand*. Han dukkede første gang op med sin trio i maj 1963, hvor han var det første udenlandske navn, der skulle spille på natholdet (01.30-04.30). Da han næste gang blev engageret til at spille en hel måned i marts-april 1964, avancerede han til aftenholdet, men i anden halvdel af hans fire uger i januar 1965 blev han igen degraderet til natholdet for at gøre plads til Ben Websters premiere. Da han vendte tilbage for tre uger i september-oktober 1969, fik han sin trommeslager Makaya Ntshko tilbage; Ntshko havde i mellemtiden været medlem af husets rytmegruppe. I 1972, hvor Brand tilbragte sommersæsonen i Danmark, havde han især succes i maj-juni, hvor han spillede sammen med Don Cherry, og han gav også solokoncerter. Hans kraftfulde og spirituelle spil gjorde et uhyre stærkt indtryk på hans unge danske kollega Jan Kaspersen.

En anden sydafrikansk eksilgruppe var *The Blue Notes* under ledelse af pianisten Chris McGregor. To medlemmer af gruppen vendte ofte tilbage til Montmartre, bassisten Johnny Dyani og trommeslageren Louis Moholo, og sidstnævnte var i flere perioder med i husets rytmegruppe. *The Blue Notes* hørtes første gang i juli 1965, hvor de optrådte flere gange, og gruppen vendte tilbage i april 1966 og tilbragte det meste af måneden her.

Interessant nok gæstede kun ganske få musikere fra vore nabolande Montmartre i storhedstiden. En undtagelse var dog den svenske barytonsaxofonist og komponist *Lars Gullin*, der allerede optrådte i september 1962 sammen med Brew Moore, og som en overgang boede i baghuset. Otte år senere blev Gullin genforenet med Moore. Hans landsmand, basunisten Eje Thelin, optrådte med sin internationalt berømmede kvintet i maj 1963 og vendte i oktober 1966 tilbage som solist. I denne forbindelse bør jeg også nævne den svensk-tyrskiske gruppe *Sevda*, der optrådte i marts 1972 og september 1973, og som særligt på grund af violinisten Salih Baysal gjorde et stort indtryk.

Endelig havde den polske pianist og komponist *Krzysztof Komeda* to mindeværdige engagementer: to uger i april 1963 med en kvartet (der talte tenorsaxofonisten Jan Wroblewski og bassisten Roman Dylag), og fire uger i februar 1965 med en kvintet (med trompetisten Tomasz Stanko og tenorsaxofonisten Michal Urbaniak). Og i første halvdel af december 1969 spillede den franske violinist Jean-Luc Ponty med husets rytmegruppe.

Ud over disse ikke-amerikanske gæster hørtes en del danske solister og bands i Montmartre, men da man primært satsede på amerikanske musikere, var danskerne som regel henvist til at optræde om mandagen eller i natprogrammet, hvis de da ikke lige var medlemmer af husets rytmegruppe. I september 1962 finder vi således en fast mandagskvintet under ledelse af *Max Brüel* (der i denne sammenhæng spillede sopransax) og *John Tchicai* (alt), der også talte Niels Brøndsted (klaver). Med et grundlag, der strakte sig fra cool jazz (alle var inspireret af Lee Konitz) til Thelonious Monk og John Coltrane, var denne kvintet nok tidens mest avancerede danske jazzgruppe. Da Tchicai tog til New York i slutningen af 1962, fortsatte Brüel med Ray Pitts (tenor) i hans sted; og i september 1963 havde Brüel sammen med Brøndsted en kvartet, der fortsatte indtil november 1964. Blandt senere mandagsgrupper med deltagelse af Brüel bør nævnes sekstetten med Bent Jædig (tenor) i sommeren 1965.

På natholdet blev pianisten *Atli Bjørn* i september 1962 leder af en trio, der i adskillige år havde Benny Nielsen (bas) og Finn Frederiksen (trommer) som faste medlemmer. Trioen fungerede således i praksis som husets rytmesektion om natten og akkompagnerede i denne egenskab diverse solister. Blandt disse var i 1962 og 1963 vibrafonisten Louis Hjulmand, der på det tidspunkt blev betragtet som en af de førende unge solister i Danmark. Tenorsaxofonisterne Bent Jædig og Ray Pitts optrådte med trioen i 1964, Brew Moore i 1965, og i 1965 og dele af 1966 vekslede Bjørns trio ofte med Niels Brøndsteds. I oktober 1966 overtog pianisten *Teddy Tengstedt* (med Bo Stief på bas og Simon Koppel på trommer) nattevagten indtil november 1967, da den levende musik blev erstattet af et natdiskotek. For at kompensere for dette tab af muligheder for danske musikere, blev der i efteråret 1968 indført en række koncerter søndag eftermiddag, hvor Peter Mikkelsen præsenterede et stort antal danske grupper. Efter en sommerpause i 1969 fortsatte koncertrækken i næste sæson under titlen "Jazzspejlet".

Omkring 1960 havde kun få danske jazzmusikere udviklet væsentlige færdigheder som solister, men først i tresserne nåede flere efterhånden op på europæisk niveau. Det afspejlede sig i Montmartres programmer, hvor trompetisten *Allan Botschinsky*, der siden 1959 havde været grundpillen i Jazz Quintet '60 på Vingaarden, blev leder af en kvintet med Bent Jædig (tenor) i 1964, og ikke kun om mandagen; kvintetten fortsatte med Ray Pitts på tenorsax fra juni 1966. I december 1968 var Botschinsky medlem af Underground Railroad, en kvintet, der fremstod som den første væsentlige danske fusionsgruppe med Pitts på tenorsax, Kenny Drew (på orgel!), Niels-Henning Ørsted Pedersen på el-bas og Bjarne Rostvold på trommer; i januar 1969 sad ingen ringere end Philly Joe Jones, tidligere hos Miles Davis, en overgang bag trommerne i gruppen. Kvintetten hørtes

igen med sin sædvanlige besætning i marts 1969, og i april 1970 med Ole Kock Hansen i stedet for Drew, nu under navnet Trouble.

I november 1964 havde en anden trompetist, *Palle Mikkelpborg*, overtaget mandagsjobbet fra Brüel-Brøndsted, og i 1965-66 spillede han normalt mandag (senere torsdag) aften med en trio eller kvartet. Fra januar til og med juni 1967 stod Mikkelpborg i spidsen for Teddy Tengstedts trio torsdag aften, og i december 1967 var Tengstedt og Stief medlemmer af (Alex) Riel/(Palle) Mikkelpborg Quintet, der spillede mandag aften sammen med den svenske tensorsaxofonist Bernt Rosengren. Med Niels Brøndsted på klaver vandt kvintetten, der var fortsat med at spille om mandagen i Montmartre, førstepræmien ved en konkurrence under Montreux Jazz Festival i juni 1968. En del af præmien bestod i, at gruppen blev inviteret til at deltage i Newport Jazz Festival en måned senere.

Blandt Mikkelpborgs senere grupper, som optrådte i Montmartre, fik Riel/Mikkelpborg Octet sin debut i marts 1972. Tre måneder senere skiftede gruppen navn til R/M V8 (efter en populær grøntsagsdrik); i april 1972 optrådte Mikkelpborg med en dansk-norsk All Star-gruppe med den norske saxofonist Jan Garbarek, landsmanden Jon Christensen på trommer, samt danskerne Thomas Clausen på klaver og Niels-Henning Ørsted Pedersen på bas; og i første halvdel af 1974 spillede han ofte sammen med Jesper Zeuthen (tenor) og Kasper Winding (trommer) i Witch Doctor's Son under ledelse af den sydafrikanske bassist Johnny Dyani.

Niels-Henning Ørsted Pedersen, der spillede så væsentlig en rolle i husets rytme-grupper, fungerede også som bandleder, første gang for en sekstet i 1965. I foråret 1974 havde han en kvintet sammen med Allan Botschinsky, pianisten Ole Kock Hansen og Alex Riel.

Talrige andre musikere, som var eller blev medlemmer af det etablerede danske jazzmiljø, bør også nævnes, særligt efter 1970 hvor antallet af professionelle musikere på mindst europæisk niveau steg betragteligt, og hvor man med mellemrum kunne opleve de vigtigste, moderne orienterede grupper. I stedet for at fordybe mig i dette, vil jeg pege på to andre strømninger, hvor Montmartre kom til at spille en særlig rolle.

Den ene drejer sig om dansk avantgarde eller free jazz. Allerede i efteråret 1962 afspejlede Brüel-Tchicai kvintetten *nogle* af tendenserne i amerikansk jazz omkring 1960, ikke mindst Ornette Coleman og Cecil Taylor og deres nedbrydning af traditionelle former. Det skulle dog vise sig at blive en anden gruppe musikere, der for alvor drog radikale konklusioner af disse fornyelser. Det blev symboliseret, så at sige, da »en ung kvartet« erstattede det, der dengang var Brüel-Pitts kvintet, om mandagen fra marts 1963. Brüel vendte tilbage få måneder senere,

men den unge gruppe, der nu var kendt som (Franz) Beckerlee Quartet beholdt deres mandagsjob, selv om det begrænsede sig til aftenens første time fra kl. 20 til 21. I 1964 skiftede gruppen navn til *Contemporary Jazz Quartet*, som fortsat spillede en time om mandagen og opnåede en mindre gruppe tilhørere, der først og fremmest var optaget af Beckerlees altsax og Hugh Steinmetz' trompet, som afspejlede deres amerikanske forbilleder, altsaxofonisten Ornette Coleman og trompetisten Don Cherry såvel som instrumentationen med bas/tromme-fundament i Colemans kvartet fra 1958-61.

Under Albert Ayler kvartetens engagement i september 1964 spillede CJQ den første time de aftener, hvor Ayler optrådte, hvorefter gruppen igen delte mandagen med Brüel. Men ved endnu en vigtig udskiftning i november blev begge grupper erstattet af en ny, mere konservativt indstillet kvintet under ledelse af Palle Mikkelsen. CJQ's publikum var forblevet meget begrænset og fortsatte med at være det, selv efter at Q var kommet til at stå for Quintet med tilføjelsen af tenorsaxofonisten Niels Harrit i 1966. I 1969 gav Beckerlee endelig op, gruppen blev opløst, og han begyndte en ny karriere som Jimi Hendrix-inspireret elektrisk guitarist i den noget mere succesfulde rockgruppe Gasolin.

På samme tid manifesterede den danske rock-jazz sig i skikkelse af tre grupper, der alle talte jazzmusikere, som i spillestil var stærk inspireret af rockmusikken, men som samtidig holdt fast i deres jazz-kvalifikationer. En af disse grupper, Burnin' Red Ivanhoe, havde ingen særlig forbindelse til Montmartre, men det havde de to andre. Den ældste af grupperne, *The Maxwells*, startede som et rock-and-roll-band omkring 1963, men i 1966 supplerede de besætningen med blæsere (basunisten Kjeld Ipsen og saxofonisterne Bent Hesselmann og Torben Enghoff) og begyndte at arbejde med impulser fra jazz og fra Frank Zappa and the Mothers of Invention. I foråret 1968 udvidedes gruppen med saxofonisten Niels Harrit, og derefter overtog de Montmartres mandage fra Riel/Mikkelsen gruppen og fortsatte her i adskillige måneder. I efteråret 1969 spillede The Maxwells igen fast om mandagen, men ved årets udgang havde Ipsen og Harrit forladt gruppen, som blev opløst i 1970.

Den tredje rock-jazz-gruppe, *Blue Sun*, havde fortrinsvis baggrund i jazz, da den blev dannet i sommeren 1969 med bassisten Poul Ehlers som leder. Blandt de øvrige seks musikere etablerede to sig senere som førende danske solister, nemlig saxofonisten Jesper Zeuthen og pianisten Jan Kaspersen. En vigtig inspirationskilde for Kaspersen og resten af gruppen var Dollar Brands musik, og i foråret 1970 – efter at Blue Sun havde spillet to uger i marts – planlagde man et samarbejde med den sydafrikanske pianist. Men efter få dage i maj trak Blue Sun sig ud af samarbejdet efter en strid om gruppens hyre. Gruppen opløstes i februar 1971.

I den periode, hvor The Maxwells spillede i Montmartre, indførte man lysshow's i Store Regnegade, blandt andet inspireret af amerikanske rockgruppers koncerter i Danmark sidst i tresserne. John Jørgensen opnåede anelig anerkendelse for sine lysprojektioner, som understregede, at jazzhuset stadig havde fingeren på pulsen i musikkens verden.

III. 1975-76: Afslutningen

Selv om Montmartre lukkede i september 1974, var lyset ikke blevet slukket for sidste gang i jazzhuset. Den 27. februar 1975 genåbnede stedet efter nogen ombygning og med en ny ledelse, der hverken havde samme ekspertise i programlægning som foreningen af jazzmusikere, eller den offentlige støtte, som foreningen havde administreret. Siden marts 1963 havde stedet heddet *Jazzhus Montmartre*, men nu vendte man tilbage til betegnelsen *Café*. Allerede i november samme år blev huset imidlertid sat til salg, og i januar 1976 meldte en gruppe på seks interesserede købere sig. De fik dog aldrig mulighed for at føre traditionen videre, da bygningens ejer, advokaten Alex Friedman, foretrak at indrette de øverste etager til lejligheder og stueetagen til kontor.

Derfor blev søndag den 15. februar 1976 sidste gang, der blev spillet musik på adressen. Adskillige danske grupper deltog i det udvidede program, men Dexter Gordon, der skulle have deltaget i begravelseshøjtideligheden, måtte melde fra på grund af sygdom. Han havde derimod været til stede, da Montmartre åbnede dørene for sidste omgang i slutningen af februar 1975, hvor han ganske passende blev akkompagneret af Kenny Drews trio med Niels-Henning Ørsted Pedersen og Ed Thigpen (trommer).

Selv om Montmartre i sin sidste inkarnation i Store Regnegade ikke havde samme ressourcer som i de gyldne år, blev der spillet musik af høj kvalitet i løbet af det sidste år. Der var stadig store tenorsaxofonister på scenen: Gordon vendte tilbage med Kenny Drews trio i april og maj; Clifford Jordan optrådte i april med sin egen kvartet (med pianisten Cedar Walton, bassisten Sam Jones og trommeslageren Billy Higgins); og Johnny Griffin kiggede forbi sammen med Art Taylor i maj. Jimmy Heath spillede endda to gange i marts og oktober, begge gange som medlem af Heath Bros. (de to andre Heath-brødre var Percy på bas og Al på trommer), med Kenny Drew på klaver i marts og Stanley Cowell i oktober.

Så var der Duke Jordan i begyndelsen af marts, Elvin Jones Quartet i juni og Thad Jones/Mel Lewis Big Band i september. Mest mindeværdige var dog nok engagementerne af saxofonisterne *Warne Marsh* og *Lee Konitz* i december 1975,

der blev de sidste vigtige besøg, før stedet lukkede halvanden måned senere. Marsh blev hentet til Danmark i november af den danske non-profit organisation Jazz Exchange (ligesom Duke Jordan to år tidligere), og efter hans solodebut i Montmartre opstod der mulighed for, at han kunne blive genforenet med Konitz, hans gamle studiekammerat og partner fra tiden med Lennie Tristano omkring 1950. De to havde ikke spillet sammen i ti år, og i begyndelsen var ingen af dem udpræget begejstrede for projektet. Desuden var det glimrende danske akkompagnement, man havde tildelt dem, ikke stilistisk foreneligt med deres musik, men da Marsh og Konitz vendte tilbage mellem jul og nytår, havde de fundet hinanden og medbragte en britisk-amerikansk rytmegruppe, som forstod at akkompagnere dem. Heldigvis blev denne sidste Marsh/Konitz gruppe optaget live i Montmartre, et minde om de to store saxofonisters sidste samarbejde og om det sidste store jazzbesøg i Store Regnegade.

Afslutningsvis bør det dog nævnes, at *Palle Mikkelborg* i februar 1976, få uger før det endelige tæppefald, præsenterede en af sine mest betydningsfulde grupper. Det var Entrance, som på dette tidspunkt bestod af Palle Nehammer (tenor), Thomas Clausen (piano), Bo Stief (bas) og Kasper Winding (trommer).

Det gamle Montmartre afgik altså ved døden i februar 1976 til stor fortrydelse for jazzens musikere og publikum. Et nyt Montmartre blev født syv måneder senere på en anden adresse (Nørregade 41, tidligere hjemsted for natklubben Adlon, som i 1923 havde huset det første danske jazzband, der vakte større opmærksomhed) og med en ny mand ved roret, nemlig Kay Sørensen, der blev kendt under det kærlige tilnavn »Jazz-Kay«. Dette Montmartre eksisterede indtil 1994, men havde fjernet sig mere og mere fra ideen om et jazzhus siden Kay Sørensens død i 1988. Jazz-Kay fik i 1977 den prestigefyldte PH-pris for sit bidrag til det danske jazzliv, men ganske karakteristisk for denne generøse mand gav han prisen videre til Herluf Kamp-Larsen, som i hvert fald også havde fortjent den.

Fra musik i boppens og neo-boppens mainstream over de store swingmestre, tresser avantgarde, cool jazz og modal musik til fusion, og fra amerikansk over dansk og europæisk til afrikansk jazz – det var hovedelementerne i det musikalske spektrum, som Café/Jazzhus Montmartre dækkede gennem årene i Store Regnegade. Med få undtagelser blev dette opnået uden at gå på kompromis med kommercielle hensyn, for det var musikken, der kom i første række for folkene bag Montmartre. Tyve år efter at porten blev lukket for musikalske udfoldelser, fremstår »det gamle Montmartre« fortsat som et uovertruffet kapitel i historien om dansk jazzliv.

TAK

Jeg ønsker at takke følgende personer, som i forskelligt omfang har hjulpet mig med at indsamle materiale til denne artikel: Anders Dyrup, Herluf Kamp-Larsen, Karl Emil Knudsen, Boris Rabinowitsch, Jørgen Siegumfeldt og ikke mindst Arnvid Meyer fra det Danske Jazzcenter, som gav mig adgang til sin ugentlige klumme, »Ugens Jazz«, i dagbladet Aktuelt i perioden fra januar 1965 til og med maj 1970, hvilket udfyldte mange huller i mit eget arkiv.

Montmartres musik på plade:

Den musik, der blev spillet i Montmartre i Store Regnegade er i vid udstrækning blevet dokumenteret på plader. Nogle af disse plader indeholder live-optagelser foretaget på stedet, mens andre stammer fra radiotransmissioner, der blev optaget på bånd af driftige samlere. Nedenstående liste er et forsøg på at skabe en kronologisk oversigt over dette materiale uden at gå ind i detaljer vedrørende besætninger og de enkelte titler på pladerne. Listen er heller ikke udtømmende; dels er indfaldsvinklen til udgivelserne dansk, dels er kun CD-udgaven nævnt, hvor en LP er blevet overført til CD.

For de få LP'er er etiketten anført, mens CD'erne er identificeret efter forbogstaver: *BLCD*: Black Lion; *MDC*: Moon; *MBCD*: Magnetic; *SCCD*: SteepleChase; *STCD*: Storyville – mens 846.630-2 er en Mercury CD-box.

1962

- Nov. 23 **Cecil Taylor**: Live at the Café Montmartre. Debut DEB-138.
Nov. 23 **Cecil Taylor**: Nefertiti, The Beautiful One Has Come. Debut DEB-148.
Nov. 28 **Dexter Gordon**: Cry My a River (også Atli Bjørn, 3 Juni, 64).
SCCD-36004.

1963

- Jan. 13-14 **Don Byas**: A Night In Tunisia. BLCD 760136.
Jan. 13-14 **Don Byas**: Walkin'. BLCD 760167.
Okt. 3 **Sahib Shihab**: Conversations. BLCD 760169.
Okt. 28 **Roland Kirk**: The Complete Mercury Recordings. 846.630-2 (11 cd'er)
Nov. 11 **Archie Shepp/The New York Contemporary Five**. STCD 8209.
Nov. 21 **Archie Shepp-Lars Gullin**: The House I Live In. SCCD-36013.
Dec. 5 **Kenny Dorham**: Scandia Skies. SCCD-36011.
Dec. 19 **Kenny Dorham**: Short Story. SCCD-36010.

1964

- Juni 3 **Atli Bjørn:** Cry My a River (also Dexter Gordon, 28 Nov., 62).
SCCD-36004.
- Juni 11 **Dexter Gordon:** Cheese Cake. SCCD-36008.
- Juni 25 **Dexter Gordon:** King Neptune. SCCD-36012.
- Juli 9 **Dexter Gordon:** I Want More. SCCD-36015.
- Juli 23 **Dexter Gordon:** Love For Sale. SCCD-36018.
- Aug. 6 **Dexter Gordon:** It's You Ore No One. SCCD-36022.
- Aug. 20 **Dexter Gordon:** Billie's Bounce. SCCD-36028.

1965

- Jan. 30 **Ben Webster:** Stormy Weather. BLCD 760108.
- Jan. 30 **Dollar Brand:** 'Round Midnight At the Montmartre. BLCD 760111.
- Jan. 30 **Dollar Brand:** Anatomy of a South African Village. BLCD 760162.
- Jan. 31 **Ben Webster:** Gone With the Wind. BLCD 760125.
- Mar. 18 **Stuff Smith:** Live at the Montmartre. STCD 4142.
- Apr. 15 **Brew Moore:** If I Had You. SCCD-36016.
- Apr. 29 **Brew Moore:** I Should Care. SCCD-36019.

1966

- Marts **Don Cherry:** Live at »The Montmartre«, Vol. I & II. MRCD 111 & 112.

1967

- Mar.30-31 **Johnny Griffin:** The Man I Love. BLCD 760107.
- Juni 29 **Dexter Gordon:** The Squirrel. Blue Note (cd) 857.302-2.
- Juli 20 **Dexter Gordon:** Both Sides of Midnight. BLCD 760103.
- Juli 20 **Dexter Gordon:** Body and Soul. BLCD 760118.
- Juli 21 **Dexter Gordon:** Take the »A« Train. BLCD 760133.

1968

- Sep.6 **Sonny Rollins:** Sonnymoon For Two. MCD 015-2.
- Sep.6 **Sonny Rollins:** In Denmark, Vol. 1. MCD 037-2.
- Sep.6 **Sonny Rollins:** In Denmark, Vol. 2. MCD 038-2.

1969

- Nov.24 **Bill Evans:** Jazzhouse. Milestone (cd) MCD 9151-2.

1971

Sep. 2 **Hampton Hawes:** Live at the Montmartre. BLCD 760202.

1972

Mar. 23 **Sevda:** Live at Jazzhus Montmartre. Caprice RIKS LP 41.

Aug. 5 **Jackie McLean:** Live At Montmartre. SCCD-31001.

1973

Jan. 11 **Ben Webster:** My Man. SCCD-31008.

Jan. 12 as for Jan. 11.

Apr. 19 as for Jan. 11.

Apr.25&30 **Joe Albany:** Birdtown Birds. SCCD-31003.

Juli 20-21 **Jackie McLean-Dexter Gordon:** The Meeting. SCCD-31006.

Juli 20.21 **Jackie McLean-Dexter Gordon:** The Source. SCCD-31020.

1975

Dec. 3,4,5 **Warne Marsh-Lee Konitz:** Live at the Club Montmartre, Vol. 1.
STCD 8201.

Dec. 3,4,5 **Warne Marsh-Lee Konitz:** Live at »Montmartre«, Vol. 3.STCD 8203.

Dec. 27 **Warne Marsh-Lee Konitz:** Live at »Montmartre«, Vol. 3.STCD 8203.

Dec. 27 **Warne Marsh-Lee Konitz:** Live at Club Montmartre, Vol. 2.STCD 8202.

NOTER

1. Gjedsted 1986.
2. Wiedemann 1982, I, 202.
3. Se Christiansen 1994 for en duft af dette miljø.
4. Interview, 26. januar 1996.
5. Der kunne og burde måske skrives en hel artikel om de mange mennesker i Kamp-Larsens brød, som bidrog til arrangementernes afvikling bag eller på scenen. Ud over Ole Sliber kan nævnes tjenerne Harvey Sand, Keld Fjordside og Kai Führer, bartenderen Jens Bloch, garderobefolkene Hakkedak (Jan Klitgaard Sørensen) og Winnie Christiansen, og i køkkenet Susanne Knudsen (née Andersen), Helene Mikkelsen og Mae Mezzrow (enke efter Mezz M.).